

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET

7.7.1969

4330/68

Sekr H-G Lindgren, UA

UTREDNING OM SAMMANLÄGGNING AV
MÖLNDALS STAD SAMT KÅLLEREDS OCH
LINDOME LANDSKOMMUNER

<u>Innehållsförteckning</u>	<u>Sida</u>
1 <u>Inledning</u>	1
2 <u>Kommunblocket</u>	1
3 <u>Sammanläggningens författningsmässiga förutsättningar</u>	2
3.1 Kungl Maj:ts indelningsplan	2
3.2 Nyval, valkretsar	3
3.3 Fullmäktige, nämnder	3
3.4 Sammanläggningsdelegerade	4
3.5 Förvaltningsorganisation	5
3.6 Personal och lokaler	6
4 <u>Sammanläggningens inverkan på vissa förvaltningsgrenar m m</u>	6
4.1 Planväsen	6
4.2 Fastighetsbildning	7
4.3 Bostadsbyggande	7
4.4 Brandförsvar	8
4.5 Gator och vägar	8
4.6 Gatuhållning	9
4.7 Offentlig belysning	9
4.8 Vatten och avlopp	9
4.9 Sophämtning och destruktion	10
4.10 Hälsovård	11
4.11 Undervisning	11
4.12 Åldringsvård	12
4.13 Övrig socialvård	13
4.14 Bidrag till studie- och fritidsverksamhet	14
4.15 Donationer	14
4.16 Hundskatt	14
4.17 Civilrättsliga avtal m m	14
5 <u>Kommunalekonomiska aspekter på en kommunsammanläggning</u>	15
5.1 Långtidsbudget	15
5.2 Skatteutjämningsbidrag	15
5.3 Övergångsbidrag	15
5.4 Utdebitering	16
6 <u>Sammanläggningens inverkan på andra administrativa indelningar</u>	16
6.1 Länsindelningen och därmed sammanhängande administrativa indelningar	16
6.2 Domkretsar	17
6.3 Landsting	17
6.4 Landstingsvalkretsar	18
6.5 Vagnämndsområden	18
6.6 Lantmäteridistrikt	19
6.7 Kyrklig indelning	19
7 <u>Synpunkter på sammanläggningsfrågan i Mölndalsblocket</u>	19
7.1 Allmänt	19
7.2 Tidpunkten	20
8 <u>Åtgärder att vidtaga</u>	21
9 <u>Förslag</u>	22

Utredning

om sammanläggning av Mölndals stad samt Kållereds och Lindome landskommuner.

1 INLEDNING

I kungörelse den 21 maj 1964 har Kungl Maj:t fastställt planer för länens indelning i borgerliga kommuner. Enligt kungörelsen har ett s k kommunblock bildats med Mölndals stad som centralort och tillika omfattande Kållereds och Lindome landskommuner.

Sedan 1965 verkar inom kommunblocket en samarbetsnämnd, som bl a under medverkan av Göteborgs Förorters Förbund låtit upprätta en översiktlig fysisk plan för blocket. Under hösten 1968 har samarbetsnämnden tagit initiativ till en rad utredningar syftande till en sammanläggning av kommunerna i blocket. I skrivelse till Svenska kommunförbundet har man sålunda begärt förbundets medverkan i detta arbete. Utredningen består enligt de angivna direktiven av tre huvudmoment

- a) En allmän utredning rörande bl a det administrativa förhållandet m m i samband med en kommunsammanläggning
- b) En långtidsbudget för den sammanlagda kommunen, samt
- c) En organisationsutredning.

2 KOMMUNBLOCKET

Vid upprättandet av planen för Hallands län hade länsstyrelsen i detta län föreslagit att Lindome kommun icke skulle ingå i block med annan kommun utan alltjämt utgöra egen kommunal enhet. Kungl Maj:t fann dock att kommunen i näringsgeografiskt hänseende tillhörde Göteborgs-regionen och att befolkningens spontana inriktning mot Mölndal och Göteborg var klart ådagalagd. Kommunen fördes därför i enlighet med länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län förslag till Mölndalsblocket.

Ingående analyser av befolknings- och näringslivsutvecklingen inom blocket och dess kommuner har nyligen gjorts bl a genom länsstyrelsens "Länsplanering 1967" och pågår även i samband med den översiktsplanering, som f n utföres av Göteborgs Förorters Förbund. Någon anledning att här närmare gå in på dessa frågor torde därför icke föreligga. Nedan lämnas därför endast vissa uppgifter av betydelse för den fortsatta redogörelsen rörande kommunsammanläggning.

Kommunernas areal, befolkningsutveckling, skatteunderlag samt utdebitering framgår av följande.

Kommun kommundel	Folkmängd				Areal km ²	Skatteunderlag 1968 års taxering		Utdeb 1969
	1950	1960	1965	1969		skattekr (1 000)	skattekr per inv	
Mölndal	20 544	26 428	30 211	32 534	46	3 200	104	12,05
Källered	1 535	1 719	2 746	3 129	24	295	102	11,15
Lindome	2 953	3 108	4 283	5 944	78	398	81	11,25
Hela blocket	25 032	31 255	37 240	41 607	148	3 893	101	-

Inom blocket finns följande tätorter med en folkmängd överstigande 200.

Tätort	Kommun	Folkmängd ¹⁾	
		1960	1965
Göteborg	Mölndal	26 428	29 838
Källered	Källered	1 373	2 308
Lindome	Lindome	1 107	2 097
		28 908	34 243

1) Enligt folkräkningarna 1960 och 1965

Mölndals stad är numera - som synes - helt sammanbyggd med Göteborgs tätort. Storstadsutvecklingen har nu nått även Källered och Lindome, vars tätorter ökar kraftigt i folkmängd. Några färskasiffror beträffande tätorternas folkmängd finns ej tillgängliga men med hänsyn till utvecklingen i kommunerna som helhet torde man kunna räkna med att Källered nu (1969) har ca 2 700 invånare och Lindome ca 3 700. Genom den starka inflyttningen är åldersfördelningen gynnsam med stor andel förvärvsarbete och liten andel åldringar.

Av befolkningen i blocket bodde 1965 92 % i tätorter. Mölndals stad har 78 % av folkmängden i blocket och 82 % av skatteunderlaget.

3 SAMMANLÄGGNINGENS FÖRFATTNINGSMÄSSIGA FÖRUTSÄTTNINGAR

3.1 Kungl Maj:ts indelningsplan

Såsom inledningsvis nämnts fastställde Kungl Maj:t år 1964 en plan för rikets indelning i kommuner. Enligt beslut av 1969 års riksdag skall den tidsram som står till förfogande för planens genomförande begränsas, så att de nya kommunerna i princip skall vara färdigbildade senast den 1 januari 1974. I realiteten betyder detta att återstående sammanläggningar

måste ske antingen den 1 januari 1971 eller 1974. Länsstyrelserna kommer enligt riksdagsbeslutet att upprätta en tidsplan över i vilken omfattning sammanläggningen skall ske vid den ena eller den andra tidpunkten.

I proposition till årets riksdag har Kungl. Maj:t föreslagit att begreppen stad, köping och landskommun skall upphöra som beteckningar för kommunala enheter och ersättas med ett för alla tre kommuntyperna gemensamt begrepp, kommun. Detta torde komma att innebära att den praxis som tidigare tillämpats, kommer att brytas, nämligen att där landskommun sammanläggs med stad skall landskommunen upplösas och staden "vidgas" etc. I stället kommer alla sammanläggningar av hela kommuner att medföra att samtliga kommuner (vare sig de tidigare varit städer eller köpingar eller landskommuner) kommer att upplösas och en ny kommun kommer att bildas.

3.2 Nyval, valkretsar

Därest sammanläggning av kommunerna i Mölndals-blocket sker den 1 januari 1971 kommer 1970 års val till fullmäktige automatiskt att avse hela den sammanlagda kommunen. Något särskilt Kungl. Maj:ts beslut om nyval brukar i sådant fall ej anses behövt. Vid 1970 års val fungerar valnämnderna och de av dessa utsedda deputerade i varje valdistrikt inom de nuvarande kommunerna.

Vid 1966 års kommunalfullmäktigeval var Mölndals stad indelad i tre valkretsar. De båda övriga kommunerna i blocket utgjorde vardera en valkrets. Kommun med mer än 40 000 invånare skall - enligt 9 § kommunallagen - vara indelad i valkretsar. För sådan indelning gäller

- a) att varje krets skall utse minst 10 fullmäktige,
- b) att delar av samma by ej bör förläggas till olika kretsar,
- c) att varje krets om möjligt utformas så att den kan omslutas av en sammanhängande gränslinje, samt
- d) att antalet fullmäktige kan beräknas bli lika fördelat på de särskilda kretsarna.

Förslag till valkretsindelning för den sammanlagda kommunen bör förberedas av samarbetsnämnden och av sammanläggningsdelegerade inlämnas till länsstyrelsen senast i maj månad 1970. Länsstyrelsen fastställer senast den 30 juni.

3.3 Fullmäktige, nämnder

Nuvarande bestämmelser i kommunallagen (5 §) möjliggör för en kommun av Mölndals-blockets storlek att välja högst 60 fullmäktige. Kommunalrättskommittén har emellertid i ett nyligen avgivet betänkande (K 1969:5) föreslagit att kommunerna själva skall få möjlighet att bestämma antalet fullmäktige och endast vara bundna vid en minimigräns. Enligt förslaget skulle sålunda kommuner med mellan 20 000 och 50 000 invånare utse minst 50 fullmäktige. Vidare föreslås att man

skall välja suppleanter för fullmäktige, likaså till ett antal som kommunen själv äger bestämma. Förslaget kommer sannolikt att tas av höstriktsdagen 1969 att gälla fr o m den 1 januari 1970.

De nuvarande kommunerna i Mölndals-blocket har följande antal fullmäktige

Mölndal	40
Källered	25
Lindome	<u>35</u>
Sammanlagt	100

Eftersom blocket befolkningsmässigt ligger väl över den föreslagna undre gränsen för minimiantalet fullmäktige, 50, torde det vara berättigat att bestämma fullmäktige till ett något större antal. Med hänsyn härtill torde en församling på 60 fullmäktige kunna anses som lämplig och välavvägd.

I och med att samtliga kommuner vid sammanläggningen upplösas (förutsatt förslaget om enhetlig kommuntyp antages av riksdagen) upphör även mandaten för samtliga styrelser och nämnder i de berörda kommunerna. Nya val måste sålunda förrättas. Sammanläggningsdelegerade (jfr nedan) har att besluta om hur många ledamöter och suppleanter, som skall väljas i styrelsen och i de olika nämnderna, ävensom att utse en valberedning som förbereder valen till dessa. De i september 1970 valda fullmäktige sammanträder sedan i december 1970 och förrättar valen, f ö deras enda åtgärd innan de officiellt tillträder sina mandat den 1 januari 1971. Valen till såväl fullmäktige som till styrelser och nämnder kommer (förutsatt att riksdagen beslutar i enlighet med kommunalrättskommitténs förslag i frågan) att avse treårsperioden 1971 - 73, och sålunda sammanfalla med mandatperioderna för riksdag och landsting.

3.4 Sammanläggningsdelegerade

Konungen äger i samband med ändring i kommunal indelning föreskriva, att beslutanderätten i kommunen enligt den nya indelningen skall, intill dess indelningen träder i kraft, utövas av särskilda sammanläggningsdelegerade (SFS 1965 nr 596). Enligt praxis utses sådana regelmässigt när sammanläggningen har den omfattning som det är fråga om i Mölndals-blocket. Kommunerna bör sinsemellan överenskomma om hur många delegerade och suppleanter, som skall utses från vardera av de sammanlagda delarna, samt i framställningen till kammarkollegiet ange detta.

Eftersom antalet fullmäktige i den sammanlagda kommunen föreslagits till 60, torde det vara lämpligt att utse sammanläggningsdelegerade till samma antal.

Mölndals stad har f n 40 fullmäktige och kan följaktligen icke välja fler än detta antal till delegerade och suppleanter,

oaktat staden med hänsyn till folkmängdens storlek hade varit berättigad till fler. Eftersom vidare samtliga kommuner måste utse minst en suppleant får Mölndals stad 39 delegerade och 1 suppleant. Övriga 21 delegerade föreslås fördelade mellan de båda landskommunerna enligt de principer som gäller för mandatens fördelning mellan församlingar i kyrklig samfällighet (församlingsstyrelselagen, SFS 1961 nr 436, 32 § 3 mom). Beräknat på nämnda sätt skulle varje kommun vara berättigad till följande antal delegerade och suppleanter, nämligen:

	<u>Delegerade</u>	<u>Suppleanter</u>
Mölndal	39	1
Källered	8	8
Lindome	<u>13</u>	<u>13</u>
	60	22

Sammanläggningsdelegerades kompetens följer av 13 § indelningsslagen. Delegerade skall utöva beslutanderätten i alla angelägenheter utom sådana, som enbart avser kommun enligt den äldre indelningen. De viktigaste uppgifterna för delegerade blir att fastställa utgifts- och inkomststat, förvaltnings- och nämndorganisation samt vid behov plan för investeringsverksamheten i den nya kommunen. Det ankommer också på delegerade att när ställningstagandet inte kan anstå tills de nya fullmäktige träder i funktion besluta i ärenden, som kan få betydelse för den nya kommunens ekonomi och organisation samt företräda kommunen i frågor som avser myndigheters eller enskildas åtgärder av betydelse för den nya kommunen.

Sammanläggningsdelegerade skall utse ett arbetsutskott för beredning och verkställighet av ärenden som ankommer på delegerade. Delegerade kan även för sådana ändamål anlita särskilt förordnade kommittéer, nämnder i berörda kommuner samt särskilt förordnade experter.

3.5 Förvaltningsorganisation

Huvuddelen av förvaltningen måste efter en sammanläggning av kommunerna koncentreras till centralorten Mölndal. Avstånden inom blocket är så korta att några skäl för en filialorganisation knappast föreligger. I fråga om socialvården torde kännedomen om lokala förhållanden bäst tillgodoses - förutom av de förtroendevalda - av hemvårdarinnor och hemsamariter. Pågående organisationsutredning, som beräknas föreligga färdig under augusti månad i år, torde närmare klarlägga bl a behovet av filialkontor. Under alla omständigheter torde de nuvarande kommunalkontoren komma att behållas under den närmaste tiden efter en kommunsammanläggning, bl a för upprättande av bokslut för kommunens sista verksamhetsår, för revision av kommunens m fl räkenskaper samt för systematisering av arkivalier o d.

Vid en kommunsammanläggning av här föreliggande omfattning måste stor vikt läggas vid informationen till allmänheten

så att alla medborgare lätt kan få reda på vart de skall vända sig i olika frågor. En metod som ofta tillämpats i samband med sammanläggningar är att man dels låter utarbeta en liten informationsskrift till samtliga hushåll i blocket, dels inrättar en informationscentral, där man kan bli hänvisad direkt till den avdelning eller person, som skall handlägga ens ärende.

3.6 Personal och lokaler

Även om i princip - genom propositionen om enhetlig kommuntyp - samtliga kommuner i blocket, inklusive Mölndals stad, kommer att upplösas vid en kommunsammanläggning måste av praktiska skäl den nuvarande stadens förvaltningsorganisation ligga till grund för den sammanlagda kommunens förvaltning. Beträffande de anställda gäller, att ingen genom kommunsammanläggningen förlorar sin tjänst eller sina löneförmåner. Alla tjänstemän blir vid upprättandet av den sammanlagda kommunens personalstat likaberättigade och endast vederbörandes kvalifikationer skall alltså bli avgörande för vilka arbetsuppgifter som han eller hon skall tilldelas i den nya personalorganisationen. Då denna fråga emellertid ofta är av största betydelse bör samarbetsnämnden på ett så tidigt stadium som möjligt genom insamling av uppgifter rörande personal samt genom kartläggning av vakanter och nya tjänster skapa ett konkret underlag för diskussionen om personalens arbetsuppgifter. Även i detta avseende torde den pågående utredningen om den framtida kommunens förvaltningsorganisation komma att ge underlag för diskussion och ställningstaganden.

Åtgärder måste också vidtas i syfte att få en ändamålsenlig användning för de lokaler, som genom indragning av de nuvarande kommunalförvaltningarna blir överflödiga för sitt nuvarande syfte. Det ter sig naturligt att därvid i första hand beakta de olika kommundelarnas behov av lokaler för fritids- och studiecirkelverksamhet.

4 SAMMANLÄGGNINGENS INVERKAN PÅ VISSA FÖRVALTNINGSGRENAR M M

4.1 Planväsen

På uppdrag av samarbetsnämnden i blocket håller Göteborgs Förorters Förbund på med att upprätta en s k blockplan för Mölndalsblocket. Planen kommer att med utgångspunkt i en väntad befolkningsutveckling m m utmynna i förslag till lokalisering av bostäder, företag, skolor, ålderdomshem, fritidsanläggningar o d. Någon anledning att i föreliggande utredning gå in på dessa frågor föreligger följaktligen inte.

För de tätbebyggda delarna av Mölndals stad gäller i huvudsak stadsplan. Även för planerad centrumbebyggelse i Kållereds och Lindome samhällen har stadsplaner upprättats; dessa är dock ännu ej fastställda av länsstyrelsen. I övrigt gäller byggnadsplaner inom dessa båda samhällen. Inom hela blocket gäller utomplansbestämmelser för de områden, som ej omfattas av fastställd detaljplan.

Rättsverkningarna av de fastställda detaljplanerna påverkas ej av en kommunsammanläggning. Endast om ny plan skall upprättas eller om äldre plan skall ändras måste länsstyrelsens medgivande inhämtas, om man i den sammanlagda staden önskar ha byggnadsplan. Med hänsyn till att bebyggelsen i blocket tenderar att övergå till sammanhängande tätortsbygd torde en övergång till stadsplaneinstitutet för hela tätortsområdet böra övervägas.

4.2 Fastighetsbildning

Lagen om fastighetsbildning i stad gäller för staden Mölndals hela område och fastighetsregister är upplagt för hela området. Stadsingenjören är förrättningsman och tillika registerförare. Inom Källered och Lindome landskommuner gäller jorddelningslagen och lagen om sammanläggning av fastigheter å landet, och distriktslantmätarna i Göteborgs södra samt Kungsbacka lantmäteridistrikt är ansvariga för fastighetsbildnings- och mättningsverksamheten.

Vid indelningsändring innebärande att till stad överföres område, där fastighetsbildningsreglerna för landet äger tillämpning skall nämnda regler gälla för området även efter indelningsändringen. Lantmäteristyrelsen må dock i samband med indelningsändringen eller senare, i den utsträckning stadens utveckling det påkallar, förordna att beträffande fastighetsbildning bestämmelserna för stad skall äga tillämpning. Med hänsyn till den starka befolkningsutvecklingen och den livliga byggnadsverksamheten i landskommunernas tätorter är det angeläget att förrättningsverksamheten - som ju utgör en viktig länk i plangenomförandet - övertas av stadens organ. I så fall bör framställning härom göras till lantmäteristyrelsen, sedan Kungl Maj:t förordnat om sammanläggningen av kommunerna. Det är dock fördelaktigt, om man dessförinnan genom överläggningar mellan företrädare för kommunerna och det statliga lantmäteriet kan enas om vilka åtgärder och förändringar som bör göras.

Förslag till för stad och landsbygd gemensamma regler för fastighetsbildning är f n under remissbehandling i lagrådet. De ovan relaterade provisoriska bestämmelserna väntas sålunda inom de närmaste åren komma att ersättas av nya. Härtill kommer, att en utredning rörande huvudmannaskapet för fastighetsbildnings- och mättningsväsendet väntas inom kort.

4.3 Bostadsbyggande

Genom den av Göteborgs Förorters Förbund upprättade blockplanen kommer en kartläggning av marktillgångar och bostadsbyggnadsbehov inom de olika tätorterna i Mölndalsblocket att ske. Någon anledning att här gå in på dessa frågor torde sålunda ej föreligga. Kommunalt engagemang i bostadsbyggande förekommer i Mölndal genom Stiftelsen Hyresbostäder i Mölndal samt i Lindome genom andelar i Förorternas Bostads AB (Förbo), där även Marstrands stad samt Lerums, Råda och Ytterby landskommuner är delägare. Efter en kommunsammanläggning övertar den sammanlagda kommunen Lindomes rättigheter i och förpliktelser mot Förbo. Huruvida den sammanlagda kommunen skall fortsätta bostadsbyggande genom båda företagen eller koncentrera verksamheten till ett av dem ankommer på fullmäktige att ta ställning till.

Alla tre kommunerna förefaller tillämpa likartade principer vid fastställandet av tomtpriserna, nämligen att priset i huvudsak skall täcka såväl råmarksvärdet som exploateringskostnaderna. Några problem torde därför icke heller uppstå vid samordningen av tomtprispolitiken.

4.4 Brandförsvar

De tre kommunerna i blocket har f n egna brandkårer. Kållerred har släckningsavtal med såväl Mölndal som med Lindome. De korta avstånden mellan tätorterna i blocket talar för att en viss rationalisering av brandförsvaret kan bli följden av en kommunsammanläggning. En utredning om brandförsvarets organisation i blocket, ev genom Svenska kommunförbundets försorg, förefaller motiverad, varvid även möjligheterna till ett intimare samarbete med Göteborgs stad bör beaktas.

4.5 Gator och vägar

Mölndals stad är egen väghållare och svarar för samtliga gator och vägar utom de delar av E6 och riksväg 40 som löper genom staden. Någon förändring med avseende på den statliga väghållningsskyldigheten inom blocket sker icke genom en kommunsammanläggning. Man bör dock i samband med framställningen om sammanläggning av kommunerna begära, att vägförvaltningen även efter en sammanläggning skall svara för de allmänna vägar inom blocket, för vilka vägförvaltningen f n är väghållare.

I fråga om de kommunala bidragen till anläggning och underhåll av enskilda vägar måste i samband med en kommunsammanläggning enhetliga normer utarbetas att gälla hela den sammanlagda kommunen.

Inom områden med stadsplan är kommunerna författningsenligt skyldiga att svara för gatuhållning. Frågan om gatubyggnadskostnadsersättning behandlas i ett senare avsnitt (sid 9).

Till underhåll av enskilda vägar i övrigt inom blockets kommuner utgår bidrag efter i huvudsak följande principer

	Tätortsvägar o gator	Övriga vägar	
		m statsbidr	u statsbidr
Kållerred	F n 15 000:-/år	500:-/år ¹⁾	Intet bidr
Lindome	Kommunalt underhåll	20 öre/m	Intet bidr

1) Endast 1 samfällighet.

I Mölndals stad saknas i stort sett enskilda vägar och därmed behovet av bidrag. Ingen av kommunerna lämnar bidrag till istandsättning av enskilda vägar.

En generell princip vid kommunsammanläggningar är att ingen kommun del genom sammanläggning skall få försämrade bidragsförhållanden och att lika villkor skall gälla för hela den

sammanlagda kommunen. Med tillämpning av denna princip föreslås följande grunder för den sammanlagda kommunens bidragsgivning till underhåll av enskilda vägar.

A. Vägar inom vägförenings verksamhetsområde samt inom övriga områden med byggnadsplan för helårsbebyggelse:

Kommunalt bidrag med ett belopp motsvarande de verkliga underhållskostnaderna, sedan statsbidraget frändragits, dock endast under förutsättning att det icke befinnes lämpligare att det tekniska ansvaret för verksamheten övertas av den kommunala underhållsorganisationen (byggnadskontoret). Ev statsbidrag skall i sådant fall tillfalla kommunen.

B. Övriga vägar med statsbidrag (samfällighetsvägar):

Kommunalt bidrag med 20 öre pr sträckmeter.

När det gäller istandsättning samt asfaltering av vägar föreslås att kommunalt bidrag lämnas efter prövning i varje särskilt fall och då med hänsynstagande till i vilken utsträckning vägen utnyttjas av andra än de där boende.

4.6 Gatuhållning

För Mölndals stad gäller gatubyggnadskostnadsbestämmelser, och staden belastar sålunda fastighetsägarna enligt vissa principer med kostnader för byggnad av gata. Nuvarande för staden gällande bestämmelser fastställdes av Kungl Maj:t år 1951.

Om ett tidigare icke stadsplanlagt område av landskommunerna efter en kommunsammanläggning läggs under stadsplan medför detta bl a att väghållningsbördan avlyftes från fastighetsägarna och lägges på kommunen. I samband därmed kan fastighetsägare - förutsatt att gatubyggnadskostnadsbestämmelser då gäller inom området - drabbas av kostnader för iordningställande av den gamla vägen, så att den uppfyller fordringarna för gata inom stadsplanlagt område.

4.7 Offentlig belysning

Inom stadsplanlagda områden svarar kommunen författningsenligt för den offentliga belysningen. Även landskommunerna i blocket har påtagit sig hela eller större delen av det ekonomiska ansvaret för den offentliga belysningen inom sina resp tätorter, varvid det lokala eldistributionsföretaget, Yngeredsforsens Kraft AB, mot ersättning från resp kommuner svarar för verksamheten. Någon ändring i den nuvarande organisationen torde sålunda icke behöva göras med anledning av en kommunsammanläggning.

4.8 Vatten och avlopp

Genom Stor-Göteborgs samarbetskommitté har såväl vattenförsörjningen som avloppsreningen blivit föremål för ingående utredningar, med förslag till framtida lösning av problemen för hela Göteborgsregionen.

Mölndals stads och Källereds kommuns vatten- och avloppsledningar är sammankopplade med Göteborgs stads. För vattenförsörjningen finns emellertid därjämte lokala vattenverk i de båda kommunerna. Lindome kommun har eget vattenverk (grundvatten) samt eget höggradigt reningsverk.

Mölndals stad och Källereds kommun tillämpar samma taxa för vatten och avlopp. Lindome kommun har egen vatten- och avloppstaxa. Till jämförelse lämnas här uppgift om ungefärlig avgift för ett modernt enfamiljshus om ca 100 m² bostadsyta samt med 4 rum och kök; vattenförbrukning 150 m³ pr år:

	<u>Anslutn- avgift</u>	<u>Bruknings- avgift</u>	<u>Mätar- avgift</u>	<u>Summa årskostn</u>
Mölndal } Källered }	ca 4 500:-	187:50	-	187:50
Lindome	2 700:-	205:-	5:-	210:-

Va-lagen lägger inte hinder för tillämpning av olika taxor inom olika vatten- och avloppsanläggningars verksamhetsområden, ej heller sedan kommunerna sammanlagts. Vanligast är emellertid att man försöker samordna taxorna så att de blir lika inom hela kommunen (jfr artikel i Kommunernas tidsskrift nr 10 år 1967 av förbundsjuristen Riberdahl). Skillnaden mellan de båda här berörda taxorna förefaller icke vara större än att en samordning utan större svårighet bör kunna ske.

4.9 Sophämtning och destruktions

Kontinuerlig sophämtning med tömning varje vecka är ordnad inom samtliga tätorter i blocket, i Mölndals stad genom ett kommunalt renhållningsverk, i Källereds kommun genom entreprenör och i Lindome kommun genom en renhållningsförening. Sopstationer finns i Mölndal och Källered; den senare utnyttjas även - enligt avtal - av Lindome kommun. En gemensam sopförbränningsanläggning för hela göteborgsregionen (Göteborgsregionens avfalls AB) är emellertid planerad och kommer att vara färdig i början av 1970-talet. De nuvarande lokala soptipparna kommer då att läggas ned. - I Lindome kommun utför den där verkande renhållningsföreningen slamtömning i enskilda avloppsbrunnar.

Samtliga tre kommuner har av fullmäktige fastställda taxor för sop- och latrinhämtningen samt destruktions:

	<u>Sophämtn småhus</u>	<u>Latrin var 14. dag</u>
Mölndal	88:-/år	45:-/år
Källered	95:-/år	60:-/år
Lindome	104:-/år	-

En kommunsammanläggning bör leda till en omprövning av hämtningsverksamheten inom blocket med syfte på en gemensam hämtningsorganisation. Detta skulle även öppna vägen till en för hela blocket gemensam taxa.

4.10 Hälsovård

I Mölndals stad övervakas omgivningshygien av en stadsläkare. För den direkta inspektionen finns fyra inspektörer, varav en byråföreståndare. Hälsovårdsinspektionen i Källered handhaves av en förtroendeman som vid behov anlitar länets hälsovårdskonsulent. Lindome kommun samverkar med Landvetters och Råda kommuner i hälsovårdsfrågor och har en gemensam inspektör, en konsulent hos Göteborgs Förorters Förbund.

Hälsovårdsstadgan föreskriver att stad med mer än 40 000 invånare skall ha en eller flera stadsläkare med uppgift att svara för omgivningshygien. Eftersom Mölndals stad redan har en stadsläkare torde härvidlag ingen annan ändring ske än att stadsläkarens arbetsuppgifter kommer att i högre grad än f n ägnas åt omgivningshygien.

Intet hindrar emellertid att man redan nu förbereder en integration av hälsovårdsorganisationen på så sätt att stadens organisation bygges ut, så att den kan betjäna tillika de båda landskommunerna. Detta förefaller så mycket mer angeläget som hälsovårdsnämndernas verksamhet under de senaste åren har tillförts och framgent kommer att tillföras nya och komplicerade uppgifter bl a inom miljövården.

Fastställda hälsovårdsordningar gäller för de båda landskommunerna; för Mölndals stad ligger ett förslag till hälsovårdsordning hos länsstyrelsen för fastställelse. Efter en kommunsammanläggning måste en för hela blocket gemensam ordning utarbetas och ånyo underställas länsstyrelsen för fastställelse. Intill dess så skett gäller de gamla ordningarna inom samma områden som förut.

4.11 Undervisning

En kommunsammanläggning medför inga omedelbara förändringar med avseende på skollokaler o d. I den blockplan, som håller på att upprättas av Göteborgs Förorters Förbund, kommer även det framtida lokalbehovet inom de tre tätorterna i blocket att anges.

Samtliga elever i blocket hänvisas f n till högstadieskola i Mölndal. Sedan en planerad skola för bl a sex paralleller på högstadiet byggts i Lindome (klar 1971) skall emellertid elever från Källered och Lindome hänvisas dit.

Den gymnasiala undervisningen är för hela blocket förlagd till gymnasieskolan i Mölndal.

I Mölndals stad ledes skolväsendet av en skoldirektör. De båda landskommunerna har vardera en rektor tillika skolchef. En plan för den sammanlagda kommunens indelning i rektorsområden har upprättats i samband med blockplanen.

De skolsociala förmånerna är redan i huvudsak samordnade inom blocket. Sålunda serveras fria skolmåltider till elever på alla skolstadier t o m det gymnasiala. Fria skol-

böcker och materiel lämnas till elever även över den obligatoriska skolan. Elever i Källered och Lindome får fria resor till högstadie- och gymnasieskolorna i Mölndal.

När det gäller elever som åtnjuter undervisning i skolor utanför blocket lämnas alltså bidrag enligt något olika normer inom blockets tre kommuner. Sålunda lämnar Källered kommun bidrag till elevernas böcker och skolmateriel, medan Lindome kommun bidrar med elevavgifterna till skolor där sådana uttages.

Av det ovan sagda framgår att samordningen inom blocket på undervisningens område redan i allt väsentligt är klar.

En rad administrativa problem uppstår dock i samband med en kommunsammanläggning. Skolskjutsverksamheten, skolmåltidsverksamheten, skolhälsovårdsorganisationen, städningsverksamheten m m måste överses och integreras så att man får en effektivt verkande organisation från början.

Samtliga ovan nämnda frågor torde enklast lösas på det lokala planet. Samarbetsnämnden bör sålunda uppdra åt en särskild kommitté

dels att överse de skolsociala förmånerna inom de nuvarande kommunerna och avge förslag till de ev ändringar som krävs för att bringa förmånerna i fullständig överensstämmelse,

dels att upprätta en plan för lösande av de detaljproblem beträffande skolskjutsar, skolmåltider, skolhälsovård, skolstädning m m som aktualiseras genom en kommunsammanläggning.

4.12 Åldringsvård

För den slutna åldringsvården finns inom blocket tre vårdhem, nämligen:

<u>Kommun</u>	<u>Antal vårdpl</u>	<u>Anm</u>
i Mölndal	160	byggår 1951, 1969
i Lindome	20	nytt hem m 48 pl skall byggas
i Källered	17	utbygges m 15 pl år 1970

Vid hemmet i Mölndal förekommer terapi, fri fot- och hårvård samt sjukgymnastik. Även i hemmet i Lindome förekommer viss terapiverksamhet.

Vårdavgifterna är i princip lika inom hela blocket; man uttar en avgift motsvarande folkpensionen minus 100:- pr månad.

För åldringar i öppen vård finns inom blocket följande anordningar:

	<u>Antal pens.läg</u>	<u>Kbt</u>	<u>Antal hemvård</u>	<u>Antal hemsam</u>
Mölndal	70	max 5 100	11	135
Källered	2	" 5 100	2	7
Lindome	20	" 5 150	3	20

Oaktat beloppen för de kommunala bostadstilläggen till pensionärer är praktiskt taget lika i samtliga tre kommuner, förekommer vissa olikheter i fråga om grundernas utformning (betr vårdtagare på ålderdomshem, betr fast resp hyresanpassat tillägg m m).

Pensionärer i Mölndal har möjlighet att få måltider till självkostnadspris i stadens skolors bespisningslokaler. Man har även ordnat med viss transportservice för åldringar och handikappade.

En kommunsammanläggning medför som framgår av ovanstående en betydande standardutjämnning inom blocket. Servicen för åldringarna, såväl i sluten som i öppen vård, är mera utbyggd i den nuvarande staden, en service som sålunda även kommer landskommunernas invånare tillgodo efter en sammanläggning. I samband därmed måste vidare en samordning ske i följande avseenden:

- a) vårdavgifterna å ålderdomshemmen (redan i huvudsak lika)
- b) grunderna för de kommunala bostadstilläggen till pensionärer
- c) hyror för pensionärslägenheter

Samarbetsnämnden bör föranstalta om att utredningar företas i syfte att nå denna samordning av bidrag och avgifter.

4.13 Övrig socialvård

För barntillsynen finns inom Mölndalsblocket följande inrättningar:

	<u>Lekskolor avd</u>	<u>Barndagh avd</u>	<u>Fritidshem platser</u>
Mölndal	6	2	30
Källered	2	1 ¹⁾	-
Lindome	5	2 ²⁾	15 ²⁾

- 1) Halvdaghem med 16 platser
- 2) Under uppförande

I Mölndal finns beslut om inrättande av ytterligare två barnstugor med vardera en avdelning för varje åldersgrupp.

5 KOMMUNALEKONOMISKA ASPEKTER PÅ EN KOMMUN-SAMMANLÄGGNING

5.1 Långtidsbudget

Parallellt med föreliggande utredning pågår arbetet med upprättande av en för blocket samordnad långtidsbudget, avseende åren 1970-75. Av denna kommer investeringsprogram och de kommunalekonomiska konsekvenserna därav att framgå, liksom också en på gjorda antaganden beräknad utdebitering för den sammanlagda enheten. Någon anledning att här närmare gå in på dessa frågor föreligger följaktligen inte.

5.2 Skatteutjämningsbidrag

Fr o m år 1966 utgår ett allmänt statsbidrag till kommunerna med skatteutjämning syfte. Detta skatteutjämningsbidrag utgår dels till kommuner, som i skatteutjämningsförordningens mening har brist på skattekraft, dels till kommuner, vars utdebitering överstiger medelutdebiteringen i riket. Närmare redogörelser för dessa skatteutjämningsbidrag har lämnats i kommunernas flerårsprognoser. Dessutom kan i speciella fall extra skatteutjämningsbidrag utgå.

För år 1969 har skatteutjämningsbidrag endast utgått till Lindome kommun och där med 26 000 skattekrönor.

Eftersom skattekraften i blocket överstiger gränsen för tillskott (90 % av rikets medelskattekraft) skulle Mölndalsblocket - om det utgjort en kommun - inte erhållit något skatteutjämningsbidrag.

Huruvida bidrag vid hög utdebitering skulle utgå efter en framtida kommunsammanläggning kan f n ej förutsägas, eftersom detta bidrag är beroende av den framtida relationen mellan kommunens utdebitering och rikets medelutdebitering.

För att ett ev bortfall av skatteutjämningsbidrag ej skall avhålla kommunerna från att gå samman kan extra skatteutjämningsbidrag utgå som kompensation under en övergångsperiod av högst tre år. Första året efter en indelningsändring beräknas skatteutjämningsbidragen med hänsyn till förhållandena året närmast före sammanläggningen - först andra året beräknas bidragen efter den nya indelningen. Vid sammanläggning av Mölndalsblockets kommuner 1.1.1971 skulle skatteutjämningsbidragen således normalt beräknas enligt den nya indelningen fr o m 1972. Ansökan om extra skatteutjämningsbidrag skall i så fall göras i januari 1971.

5.3 Övergångsbidrag

I sådana fall då en kommunsammanläggning medför utdebiteringshöjning på mer än 50 öre utöver medelutdebiteringen

för den sammanlagda kommunen kan på vissa villkor s k övergångsbidrag utgå för att nedsätta kommunalskatten i den kommundel, som drabbats av förhöjningen (SFS 1962:69 och 1965:536). Ansökan om övergångsbidrag skall inges till länsstyrelsen senast den 1 juni det år, som föregår sammanläggningen, i förevarande fall sålunda den 1 juni 1970.

Om 1969 års utdebitering bibehålles oförändrad budgetåret 1970 i samtliga blockets kommuner skulle övergångsbidrag komma att utgå för budgetåret 1971 till Kållereds landskommun med 24 öre per skattekrone och till Lindome landskommun med 20 öre per skattekrone. Mölndals stad skulle inte erhålla övergångsbidrag.

Övergångsbidrag beviljas formellt den vidgade staden men utgår i realiteten till skattebetalarna i resp kommundel på så sätt att utdebiteringen nedsätts med ett belopp motsvarande bidraget.

5.4 Utdebitering

En kommunsammanläggning medför en standardutjämning i den kommunala verksamheten. Det blir ofta fråga om en lyftning av standarden upp till den högsta nivå, som tidigare förekommit i någon av de nuvarande kommunerna. Sådana utjämningsuppått kan givetvis innebära kostnadsstegringar, vilka dock till viss del kan kompenseras av de rationaliseringsvinster en kommunsammanläggning ger.

Någon beräkning av vilken utdebitering, som kan komma i fråga för en sammanlagd kommun kan givetvis inte göras på nuvarande stadium, men det torde vara realistiskt att - förutsatt oförändrat utdebiteringsbehov - räkna med en utdebitering i närheten av Mölndals stads nuvarande. Sammanläggningen kan alltså väntas leda till en utdebiteringshöjning för invånarna i de båda landskommunerna. Denna höjning kommer inte att slå igenom omgående, eftersom övergångsbidrag kommer att utgå.

6 SAMMANLÄGGNINGENS INVERKAN PÅ ANDRA ADMINISTRATIVA INDELNINGAR

6.1 Länsindelningen och därmed sammanhängande administrativa indelningar

Mölndals stad och Kållereds kommun ligger i Göteborgs och Bohus län medan Lindome kommun tillhör Hallands län. I samband med beslut om kommunsammanläggning kommer Kungl Maj:t även att besluta om ändrad länsindelning med verkan att hela den nya kommunen kommer att tillhöra Göteborgs och Bohus län.

Den ändrade länsindelningen medför även att samtliga polisiära indelningar kommer att ändras. Sålunda kommer Lindome kommun att överflyttas från Kungsbackas till Mölndals polisdistrikt, från Varbergs till Mölndals åklagardistrikt, från Varbergs till Göteborgs kronofogdedistrikt, från Kungsbacka till Mölndals fögderi samt från Varbergs till Göteborgs civilförsvarsområde.

6.2 Domkretsar

Mölndals stad och Kållereds landskommun ingår i Askims och Mölndals domsaga, medan Lindome landskommun hör till Hallands norra domsaga, som har kansliort i Kungsbacka. Förslag till ny domkretsindelning för underrätter har framlagts av domstolskommittén (SOU 1967:4). I betänkandet föreslås att Mölndals kommunblock tillsammans med Kungsbacka och Mölnlycke kommunblock skall bilda domkrets för underrätt med kansli i Mölndal.

I samband med en sammanläggning av kommunerna i Mölndalsblocket kommer under alla omständigheter Lindome kommun att avskiljas från Hallands norra domsaga och förenas med Askims och Mölndals domsaga. Kungl. Maj:t kommer i samband därmed att föranstalta om utredning om fördelningen av Hallands norra domsagas tingslags tillgångar och skulder m m.

Nämndemän bosatta i de områden, som genom domsagoregleringen kommer att tillföras annan domkrets än den där de är valda, blir genom domsagoregleringen obehöriga till sina uppdrag, men Kungl. Maj:t kan förordna om att nämndemän skall äga tjänstgöra vid den nya domsagan under den tid, för vilken de valts.

6.3 Landsting

Ändringen av länsindelningen medför också att landstingsområdet måste ändras. Lindome kommun kommer sålunda att överföras från Hallands läns till Göteborgs och Bohus läns landstingsområde. En ekonomisk uppgörelse måste därvid träffas mellan de båda landstingen, då Lindome kommun har andel i Hallands läns landstings tillgångar och skulder. (Lindome kommun har f n ca 3 % av folkmängden i länet.) Å ena sidan kan sålunda Hallands läns landsting bli skyldig att till Göteborgs och Bohus läns landsting lämna ersättning för den del av landstingets tillgångar, som svarar mot Lindome kommun. Å andra sidan kan Hallands läns landsting göra anspråk på ersättning under en övergångstid för det skattebortfall, som överförandet av Lindome kommun till Göteborgs och Bohus läns landstingsområde vållar Hallands läns landsting.

För invånarna i Lindome kommun innebär överflyttningen att man normalt kommer att få anlita de landstingskommunala inrättningarna i Göteborgs och Bohus län i stället för de i Hallands län. Så t ex måste man vid sjukdom hänvända sig till lasarettet eller provinsialläkaren i Mölndal, besöka landstingskommunala skolor i Göteborgs och Bohus län m m. Folktandvårdspolikliniken, distriktssköterskemottagningen samt mödra- och barnavårdscentralen i Lindome övertagas av landstinget i Göteborgs och Bohus län. Folktandvårdspersonalen har sin stationering i Kungsbacka och kvarstår i tjänst hos Hallands läns landsting, medan däremot distriktskötersketjänsterna torde komma att överföras till Göteborgs och Bohus läns landstings personalstat.

Frågan om ändringen av landstingsområdena bör bli föremål för förhandling mellan företrädare för de båda landstingen så att en överenskommelse om ekonomisk reglering kan träffas innan framställningen om indelningsändringen göres. Överenskommelse om ekonomisk reglering skall fastställas av Kungl Maj:t.

6.4 Landstingsvalkretsar

Mölndals stad utgör en valkrets för sig inom Göteborgs och Bohus län (femte valkretsen), medan Kållereds landskommun tillhör Göteborgs och Bohus läns första valkrets. Lindome landskommun tillhör Hallands läns fjärde valkrets. Kommun kan enligt landstingslagen ej vara delad på två eller flera valkretsar. I samband med en kommunsammanläggning torde sålunda Kållereds och Lindome landskommuner komma att avskiljas från sina valkretsar och förenas med Göteborgs och Bohus läns femte valkrets (Mölndals).

Om kommunsammanläggning sker med verkan fr o m den 1 januari 1971 måste den nya indelningen i landstingsvalkretsar tilllämpas vid 1970 års val. Om ändring i valkretsindelningen beslutar landstinget på förslag av länsstyrelsen. Beslut skall normalt fattas vid landstingsmöte under oktober månad året före det då valen avses äga rum, vid en kommunsammanläggning den 1 januari 1971 sålunda under hösten 1969, d v s redan innan Kungl Maj:t fattat beslut i kommunindelningsfrågan. Möjlighet till uppskov med beslut om valkretsindelningen till landstingets vårsession finns dock (jfr 14 § landstingslagen). Beslut om ändring skall underställas Kungl Maj:ts prövning.

6.5 Väg nämnds områden

Indelning i vägnämnds områden reglerades senast genom kungl kungörelse den 30 september 1966 (nr 530). Enligt denna ingår Kållered i Göteborgs och Bohus läns södra vägnämnds område och Lindome i Fjärebygdens vägnämnds område, medan Mölndals stad i egenskap av egen väghållare inte deltar i vägnämnd. Med de bestämmelser som nu gäller torde de delar som motsvaras av de nuvarande landskommunerna efter en kommunsammanläggning komma att avskiljas från resp vägnämnds område.

De funktioner med avseende å den statliga väghållningen, som eljest tillkommer vägnämnd, kommer efter sammanläggningen att fullgöras av den sammanlagda stadens fullmäktige, styrelse och övriga lokala organ. Initiativ till ändring i indelningen i vägnämnds områden tages av länsstyrelsen.

Uppdragen för de ledamöter och suppleanter i vägnämnderna, som bor i de nuvarande landskommunerna i blocket, upphör vid indelningsändringens ikraftträdande.

6.6 Lantmäteridistrikt

Mölndals stad och Källereds kommun ingår i Göteborgs södra lantmäteridistrikt medan Lindome kommun tillhör Kungsbacka distrikt. En kommunsammanläggning medför att lantmäteridistriktens områden måste ändras så att hela den sammanlagda kommunen faller inom samma distrikt.

Framställning om ändring av indelningen i lantmäteridistriktens göres hos lantmäteristyrelsen sedan Kungl Maj:ts beslut om kommunsammanläggningen fattats.

6.7 Kyrklig indelning

En ändring i den kyrkliga indelningen eller sammanförande av kyrkliga enheter till samfällighet kan bli aktuell bl a i sådana fall då en kommunsammanläggning medför att utdebiteringen till den kyrkliga kommunen blir avsevärt olika inom en och samma borgerliga kommun.

Den kyrkliga indelningen samt utdebiteringen till kyrkliga ändamål är f n följande inom Mölndalsblocket:

Församling	Antal inv 1.1.69	Pastorat	Kommun	Kontrakt	Utdeb 1969
Mölndal	32 534	Mölndals	Mölndal	Älvsborgs	0,65
Källered	3 129	"	Källered	"	0,80
Lindome	5 944	Lindome	Lindome	Fjäre o Viska	1,00

En ändring i den borgerliga kommunindelningen eller i länsindelningen innebär icke nödvändigtvis att någon förändring eller anpassning måste ske i den kyrkliga indelningen.

Genom en kommunsammanläggning nödsakas landskommunerna acceptera en höjning i utdebitering till den borgerliga kommunen, om utgångspunkt tages i 1969 års utdebiteringsbehov. Utdebiteringen till den kyrkliga kommunen påverkas däremot icke. F n är den kyrkliga utdebiteringen något högre i landskommunernas församlingar än i Mölndals församling.

Det administrativt sett enklaste sättet att få till stånd en utjämning i den kyrkliga utdebiteringen inom en sammanlagd kommun är att bilda en s k total ekonomisk samfällighet mellan församlingarna och pastoraten i den sammanlagda kommunen. Svenska pastoratens riksförbund brukar biträda församlingar och pastorat med utredning om bildande kyrklig samfällighet m m.

7 SYNUNKTER PÅ SAMMANLÄGGNINGSFRÅGAN I MÖLNDALS-BLOCKET

7.1 Allmänt

Kungl Maj:t har fastställt planer för rikets indelning i borgerliga primärkommuner. Den framtida kommunindelningen kan

sålunda anses vara bestämd. De nuvarande kommunerna har emellertid att själva bestämma tidpunkten, när sammanläggningen till de större enheterna skall äga rum. Frågeställningen för kommunerna är sålunda: har man något att vinna på att dröja med en kommunsammanläggning, eller är en snar sammanläggning fördelaktigare? Kommer de nackdelar, som en sammanläggning eventuellt för med sig, att bli mindre, om man dröjer med en sammanläggning?

7.2 Tidpunkten

En kommunsammanläggning kan nu ske tidigast den 1 januari 1971. Om propositionen om grundlagsreformen antas av riksdagen kommer allmänna val att hållas med tre års intervaller, och följaktligen kommer sammanläggning därefter att kunna ske först den 1 januari 1974.

Många kommuner hävdar att man önskar skjuta på sammanläggningen så länge som möjligt. Som motiv för en sådan ståndpunkt uppger man bl a att man önskar klara av en del investeringar och andra åtgärder innan man överlåter bestämmanderätten över kommunens väl och ve till den sammanlagda kommunens fullmäktige. Vidare framhålles ibland att den egna kommunens representation i den sammanlagda enheten blir så liten att möjligheterna att tillvarata eventuella särintressen blir ytterst ringa. Ett annat argument är att den lokalkännedom med åtföljande individuella service som tillhandahålles i de små kommunala enheterna går förlorad, om man uppgår i en större enhet.

I fråga om det förstnämnda argumentet, investeringar o d, innebär ett sådant resonemang antingen att man står i begrepp att göra investeringar, som skulle vara svåra att motivera inom ramen för en sammanlagd kommun (dubblering eller fel lokalisering), eller också bottnar det i ett misstroende mot den sammanlagda kommunens fullmäktige att den skulle komma att missgynna en viss kommundel.

Genom samarbetet i samarbetsnämnden och genom den blockplan, som håller på att upprättas, torde risken för dubbelinvesteringar eller fellokaliseringar av kommunala anläggningar vara ringa. Genom att samtliga kommuner nu har femårsbudgetar med sina resp investeringsplaner konkretiserade torde vidare ett fast underlag finnas för en bedömning inom samarbetsnämndens ram av möjligheterna att få de nuvarande kommunernas planer realiserade, sedan den sammanlagda kommunen bildats.

Det andra argumentet, kommunens numerärt svaga representation i den sammanlagda kommunens fullmäktige och nämnder, kan inte bestridas. Genom den av kommunalrättskommittén föreslagna ändringen i reglerna för fullmäktigerepresentationen och suppleanter i denna (jfr sid 3) torde de negativa effekterna av denna faktor mildras avsevärt. Det ökade antalet fullmäktige möjliggör också en bättre lokalkännedom och bättre individuell kontakt med perifert boende.

Det bör kanske betonas att inget av de ovan diskuterade invändningarna mot en snar sammanläggning faller bort, om man skulle dröja med sammanläggningen till en senare tidpunkt.

Men även ur andra synpunkter är ett dröjsmål med sammanläggningen ogynnsam. Som redan påtalats har kommunerna i blocket samarbete i en rad angelägenheter. Sådant samarbete kan givetvis fortsätta och byggas ut utan att sammanläggning behöver ske. Erforderlig samverkan av detta slag blir emellertid ofrånkomligen tungrodd eftersom frågorna först måste beredas och behandlas i samarbetsnämnden varefter beredning också skall ske och beslut fattas i var och en av kommunerna. I ett ytterlighetsfall kan man alltså vara tvungen att ha beredning och beslut i fyra olika instanser (samarbetsnämnden + 3 kommuner) i stället för en. Det merarbete, som denna samordning kräver av förtroendemän och tjänstemän, kunde efter en kommunsammanläggning i stället komma den egentliga kommunala verksamheten till godo på ett mera konstruktivt sätt.

Samarbetet kan byggas ut genom nya avtal eller kommunalförbund, men efterhand som det interkommunala samarbetet kommer att gälla allt flera viktiga förvaltningsområden minskar de enskilda kommunernas befogenheter i motsvarande mån. Var och en av kommunerna blir i viss mån beroende av den andra kommunens ställningstaganden vid utformningen av den egna kommunens verksamhet. Utökat interkommunalt samarbete visar i sig självt på behovet av en större kommunal enhet och utgör ett starkt skäl för en snar kommunsammanläggning.

Av det ovan sagda framgår att varje dröjsmål med en sammanläggning inom Mölndalsblocket är ofördelaktig för såväl blocket som helhet som för de individuella kommunerna. De ev olägenheter som man kan påvisa av en sammanläggning kvarstår i lika hög grad om man skjuter på sammanläggningen till senare tidpunkt.

8 ÅTGÄRDER ATT VIDTAGA

Enligt indelningslagen skall indelningsändring träda i kraft vid kalenderårs början. Konungens beslut i frågan måste föreligga senast den 30 april året före det, då indelningsändringen avses träda i kraft.

Kommunerna har att till länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län inge ansökan om indelningsändring, och sådan ansökan skall enligt nyligen givna direktiv inges senast i december månad 1969, därest sammanläggningen avses träda i kraft den 1 januari 1971. Vid ansökningen skall fogas sådan förberedande utredning, som kommunerna vill åberopa. Länsstyrelsen överlämnar framställningen med eget yttrande till Kammarkollegiet, som därefter - efter hörande av vissa berörda myndigheter m fl - hänskjuter ärendet till Kungl Maj:ts avgörande.

För att sammanläggningsärendet sålunda skall hinna behandlas i alla instanser måste kommunernas fullmäktige ha behandlat ärendet senast på sina novembersammanträden.

Sedan Kungl Maj:t beslutat om kommunsammanläggning skall sammanläggningsdelegerade utses och sammanträda (jfr sid 4). För att icke onödigtvis fördröja proceduren kan det vara lämpligt att kommunerna redan i mars - april 1970 väljer sina delegerade, givetvis med förbehåll för att Kungl Maj:t beslutar om sammanläggningen. Sedan valet ägt rum, skall uppgift om de valdas namn och postadress lämnas länsstyrelsen, som förordnar en av de delegerade att utfärda kungörelse om första sammanträdet och föra ordet där, tills dess ordförande valts.

Val till den sammanlagda kommunens fullmäktige sker i samband med riksdags- och landstingsmannavalen i september månad 1970. Valen skall (enligt förslag) avse perioden 1971-73. Valnämnderna i de nuvarande kommunerna svarar för valförrättningen.

En sammanfattning av de åtgärder som kommunerna gemensamt eller var för sig har att vidtaga i samband med indelningsändringen finns förtecknade i bilaga 1. Förteckningen kan förefalla lång, men det är att märka att förberedelser, utredningar och förslag redan föreligger på en rad områden. I vissa fall behöver utredningarna ej nödvändigtvis vara avslutade, när sammanläggningen träder i kraft (t ex punkterna e, h, i, k och l).

9 FÖRSLAG

För den fortsatta handläggningen inom samarbetsnämnden och i kommunerna av frågan om kommunsammanläggningen föreslås följande tidsschema:

- 1 Diskussion inom samarbetsnämnden om sådana frågor, om vilka man anser att överenskommelse bör träffas, innan man vill ta ställning till tidpunkten för sammanläggningen.
- 2 Beslut i samarbetsnämnden om rekommendation till kommunernas fullmäktige i sammanläggningsfrågan. Senast i oktober 1969.
- 3 Beslut om sammanläggningen i kommunernas fullmäktige, senast november 1969.
- 4 Framställning till kammarkollegiet senast i december 1969. Inges till länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län.
- 5 Vidtagande av de administrativa åtgärder i övrigt som sammanhänger med sammanläggningen.

Då det är en fördel att de kommunala besluten blir avfattade på ett likartat sätt föreslås följande beslutsformulering:

Fullmäktige beslöt att under hänvisning till den av Kungl Maj:t fastställda planen för länens indelning i kommuner (kungl kung 1964 nr 162) gemensamt med fullmäktige i (Mölndals stad, Källered och Lindome landskommuner) ingå till kammarkollegiet med anhållan att kollegiet måtte föreslå Kungl Maj:t förordna

att Mölndals stad och Källered landskommun i Göteborgs och Bohus län samt Lindome landskommun i Hallands län fr o m den 1 januari 1971 sammanläggs till en kommun benämnd Mölndal,

att beslutanderätten för den sammanlagda kommunen - till dess indelningsändringen träder i kraft - skall utövas av sammanläggningsdelegerade till följande antal:

<u>Kommun</u>	<u>Delegerade</u>	<u>Suppleanter</u>
Mölndal	39	1
Källered	8	8
Lindome	<u>13</u>	<u>13</u>
	60	22

att den statliga vägförvaltningen alltjämt skall vara väghållare för de allmänna vägar inom den sammanlagda kommunens område, som f n skötes av vägförvaltningen (dock med de justeringar som - enl bifogade karta - föreslagits av Mölndals stads byggnadschef i samråd med företrädare för vägförvaltningen),

att extra skatteutjämningsbidrag under en övergångstid måtte utgå till den nya kommunen Mölndal i sådan utsträckning, att bidraget genom indelningsändringen icke blir mindre än summan av de bidrag som skulle ha utgått, om sammanläggningen ej hade ägt rum, samt

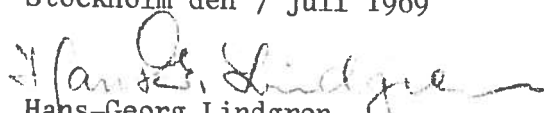
att användningsområdet för och avkastningen av inom de nuvarande kommunerna befintliga donationer skall vara oförändrat.

Fullmäktige beslöt vidare att uppdra åt drätselkammaren/kommunalnämnden att med iakttagande av de överenskomelser som träffats mellan de berörda kommunerna samt i övrigt vad i den genom samarbetsnämnden företagna sammanläggningsutredningen föreslagits vidta de åtgärder, som erfordras för verkställande av detta fullmäktiges beslut.

Ovanstående förslag till beslutsformulering förutsätter att riksdagen till dess ändrat kommunallagens bestämmelser om mandatperioderna för styrelse och nämnder så att de sammanfaller med mandatperioderna för fullmäktige, samt att propositionen om enhetlig kommuntyp m m (prop nr 63 år 1969) antagits av riksdagen.

Samarbetsnämndens rekommendation till resp fullmäktige i blocket kan lämpligen ges analog formulering.

Stockholm den 7 juli 1969

Hans-Georg Lindgren

Förteckning

över åtgärder, som lämpligen bör vidtagas som förberedelse till en kommunsammanläggning i Mölndals-blocket.

<u>1. Åtgärder av politisk natur</u>	Ref sida
a) Förslag om antalet fullmäktige i den sammanlagda kommunen	3
b) Upprättande av förslag till indelning i valkretsar för kommunala val	3
c) Överenskomma om antalet sammanläggningsdelegerade och suppleanter	4
d) Överenskomma om personalens arbetsuppgifter i den sammanlagda kommunens förvaltning	6
e) Utredning om organisationen av brandförsvaret	8
f) Kontakt med vägförvaltningen betr den allmänna väghållningen	8
g) Antagande av grunder för bidrag till enskild väghållning	9
h) Utredning om samordning av avgifter till kommunalt vatten och avlopp	9
i) Utredning om sop- och latrinshämtningens organisation samt utarbetande av hämtningstaxa	10
j) Samordning av skolsociala förmåner samt plan för lösande av detaljproblem på skolväsendets område	12
k) Utarbetande av grunder för kommunala bostadstillägg samt av gemensamma sociala taxor m m (vårdavgift, hemhjälpstaxa, pensionärshyror)	13
l) Utarbetande av grunder för bidrag till fritidsorganisationer, studiegrupper m fl	14
m) Överenskommelse om hundskatten	14
<u>2. Åtgärder av administrativ natur</u>	
a) Ansökan till kammarkollegiet om kommunsammanläggning. Inges till länsstyrelsen senast i december 1969	21
b) Framställning till länsstyrelsen rörande antalet fullmäktige i den sammanlagda kommunen, senast i maj 1970	

- c) Val av sammanläggningsdelegerade jämte
suppleanter, senast i maj 1970 22
- d) Framställning till länsstyrelsen om indel-
ning i valkretsar och valdistrikt för kom-
munala val, senast i maj 1970 3
- e) Bevaka att länsstyrelse och landsting vid-
tar åtgärder för ändring av indelningen i
landstingsvalkretsen före 1970 års val 18
- f) Framställning om övergångsbidrag i maj 1970 15
- g) Framställning till lantmäteristyrelsen om
ändring av indelning i lantmäteridistrikt
samt om ändrat verksamhetsområde för den
kommunala mättnings- och förrättningsorga-
nisationen och fastighetsbildningslagens
tillämpningsområde. Samråd med överlant-
mätaren 7, 19
- h) Allmänna kommunalval för den sammanlagda
kommunen, sept 1970 3
- i) De nyvalda fullmäktige utser ledamöter och
suppleanter till den sammanlagda kommunens
styrelse, nämnder m m, dec 1970 4
- j) Framställning om extra skatteutjämnings-
bidrag, januari 1971 15